

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний
аграрний університет»**

Біолого-технологічний факультет

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

ВИПУСК – 12

**ЗБІРНИК ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОВІДОМЛЕНЬ, СТАТТЕЙ,
ДОПОВІДЕЙ І ТЕЗ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ
КОНФЕРЕНЦІЙ ВИКЛАДАЧІВ, АСПІРАНТІВ, МАГІСТРІВ,
СТУДЕНТІВ**

Херсон - 2019

Фізар О.С., Пелих Н.Л. Порівняльна оцінка відтворювальних якостей свиноматок порід велика біла і ландрас	74
Щербакова І.Л. Левченко М.В. Дослідження відгодівельних якостей свиней різних генотипів в умовах фермерського господарства	80
Юрченко Д.В., Папакіна Н.С. Сучасні підходи до оцінки генотипу великої рогатої худоби	83
<u>Секція 2. Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва</u>	86
Белих М. В., Левченко М.В. Удосконалення технології забою та первинної обробки туш свиней в умовах фермерського господарства	86
Бондаренко О., Корбич Н.М. Фізико-механічні властивості вовни – оцінка та покращення	89
Вашина Д.О., Чернишов І.В. Порівняльна характеристика заморожених напівфабрикатів різних типів, що виробляються на підприємстві ФОП «Бородіна» м.Херсон ХДАУ	91
Веселов Є. В., Левченко М.В. Удосконалення технології доїння та первинної обробки молока в умовах сільськогосподарського підприємства	93
Задніпрський М.В., Чернишов І.В. Організація сортової розрубки туш свиней в умовах ТОВ "Аргор" с.Чорнобаївка Білозерського району Херсонської області	96
Іжболдіна О.О. Продуктивність свиней за умов використання ресурсозберігаючих технологій	98
Карпенко К.В. Чернишов І.В. Характеристика різних режимів заморожування пельменів	101
Козир В. С. Рівень годівлі і продуктивність бугайців шаролезької породи п періодам вирощування	103
Літвінцова Я. М., Соболев О. М. Особливості підготовки молодняка в сучасному конярстві спортивного напрямку	110
Літвінцова Я. М., Соболев О. М. Еволюція підходів до заводського тренінгу в напівкровному конярстві	116
Чернишов І.В., Малютін Н.Д. Передзабійне утримання тварин в	124

- В.Н. Дорофеев, Н.В. Дорофеева. - Дивово, 2002. – С. 64 с.
7. Выездка молодой спортивной лошади/Р. Клинке. - М.: Аквариум, 2002. – С. 224.
8. Демин В. А., Харламова Г.В., Политова М.А. О святи результатов заводских испытаний лошадей полукровных пород с их последующим спортивным использованием //Доклады ТСХА, М.: Изд-во РГАУ-МСХА имени К.А. Тимирязева, 2009.- Вып. 281. - С. 457.
9. Дорофеев В. Н. Тесты уровня развития спортивных качеств у лошадей//Проблемы отбора и моделирования селекционных процессов в коневодстве. – Рязань, Дивово: ВНИИ коневодства.- 2008. - С. 64 - 78.

УДК 619:616

ЕВОЛЮЦІЯ ПІДХОДІВ ДО ЗАВОДСЬКОГО ТРЕНІНГУ В НАПІВКРОВНИЙ КОНЯРСТВІ

Літвінцова Я. М. - здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
освіти другого року навчання

Соболь О. М. - к. с.-г. н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Відбір за спортивною працездатністю має свої складності. Найбільший ефект дала б оцінка за прямими наслідками - виступам на змаганнях. Таким чином оцінюють жеребців-виробників у Франції - по тому, як виступає їх потомство. Однак через тривалого періоду підготовки спортивного коня результатів такої оцінки доводиться чекати дуже довго - 7-8 років для самого коня і 12-15 років для його потомства [1].

Одночасне племінне і спортивне використання жеребців набуло широкого поширення лише в останнє десятиліття. Тому в багатьох країнах спортивний потенціал молодих коней оцінюється побічно - за рівнем розвитку якостей, необхідних в спорті, за допомогою спеціальних випробувань. Головна їхня відмінність від спорту полягає в цілях: випробування - захід зоотехнічне, вони служать в першу чергу для відбору коней на плем'я [2].

Випробування, проведені в цей час за кордоном, можна класифікувати за цілою низкою ознак. В одних випадках вони проводяться для молодняка, який не пройшов попередньої селекції, в інших випадках - для коней, які вже визнані потенційно придатними для племінного використання. На комбінованих випробуваннях оцінюються і стрибкові, і рухові задатки коня, що характерно для «універсальних» верхових порід, що розводяться для «всіх видів використання під сідлом» (до таких належить більшість напівкровних західних порід), а спеціалізовані спрямовані на виявлення одного виду працездатності.

Мають відмінності випробування для жеребців і для кобил, оскільки відбір серед перших повинен проводитися значно жорсткіше - адже від жеребця отримують більшу кількість нащадків, і помилковий висновок про його задатки призводить до більш серйозних негативних наслідків. Станційні випробування передбачають підготовку коней протягом певного періоду в «стандартизованих» умовах трендепо, а на «польові» випробування учасників представляють безпосередньо в день їх проведення, і рівень підготовки коня залежить від її власника [3].

Однак в цілому в організації випробувань дотримуються одних і тих же принципів

- по-перше, як самі випробування, так і підготовка до них жодним чином не повинні негативно позначатися на здоров'ї коні - навпаки, в результаті тренінгу воно повинно зміцнюватися, а спортивні задатки розвиватися і вдосконалюватися;

- - по-друге, випробуваннями повинна бути охоплена якомога більша частина молодняку - тоді результати будуть дійсно об'єктивні і ефективні для розвитку породи .;

- по - третє, оцінювані на випробуваннях, повинні бути пов'язані з якостями, визначальними результативність виступів коней в спорті;

- по - четверте, важливо забезпечити об'єктивність оцінки [4].

Перше трендепо для випробувань верхових коней було створено в 1926 році в Цвіоні (Східна Пруссія), недалеко від одного з відділень кінного заводу Тракенен. Тут проходили річний тренінг і заключне тестування всі молоді жеребці тракененської породи, передбачені до племінного використання. Лише ті з них, хто задовольняв комісію якістю алюрів і роботи в легкій запряжці і під вершником, отримували допуск до племінного використання. У старшому віці жеребці-плідники випробовувалися в парфорсних полюваннях [5].

Чималу роль зіграли випробування виробничого складу в поліпшенні працездатності ганноверської породи. У 1928 році було організовано перше трендепо для жеребців в Вестерцелле. Відповідно до тодішнього застосуванням породи виявлялися не тільки верхові, але і упряжні якості. Після тренінгу протягом одинадцяти місяців жеребці повинні були пройти семідесятикілометровий пробіг, польовий крос, випробування в качалці на кроці і на рисі (все це з нормою часу) і на силу тяги в парокінній запряжці, завантаженої двома кубометрами піску. Метою цих випробувань було не визначення працездатності, а виявлення крайніх «мінус-варіантів» - коні, не здатні виконати поставлені вимоги, виключалися з селекції. Після Другої Світової війни випробування поновилися в 1951 році. Правила їх змінилися, і тепер коні отримують диференційовані оцінки [6].

У НДР жеребці випробовувалися після тренінгу протягом одинадцяти місяців за програмою полегшеного триборства, доповненого тестом в екіпажі. Додатковими показниками якості рухів були довжина і частота кроку на трьох

основних алюрах. Схожа система оцінки працездатності використовувалася в Угорщині. Такі комбіновані верхово-упряжні випробування були актуальні в період, коли використання під сідлом ще не грало основної ролі в напівкровоному конярстві. Однак зростаючий останнім часом інтерес до драйвінгу передбачає можливість «реанімації» подібного роду випробувань в напівкровних породах або їх введення в легкозапряжних породах, які могли б бути перепрофільовані на використання в цій дисципліні. У Німеччині - законодавиці світової моди в кінному спорті - з 1974 року жеребців, призначених до племінного використання, які пройшли попередній відбір за екстер'єром і основними алюрами, випробують у трендепо, що мають державну ліцензію на цей вид діяльності. До 2002 року практикувався так званий «сто денний тест» - комбіновані випробування після трьох місяців підготовки [7].

Випробування склалися з тіста на виїжджені під трьома різними вершниками, оцінки стрибкових якостей в шпрінгартене (стиль і потужність стрибка), невеликого паркуру класу Е (до дванадцяти перешкод заввишки до 100 см), оцінки алюрів при русі в манежі під вершником і польових випробувань. Частина ознак - виїждженість, стрибкові задатки у вільному настрибуванні в шпрінгартені, основні ходи (крок, рись, галоп) - підлягала оцінці як у тренінгу, так і в дні заключних випробувань. Для оцінки виїждженості і стрибкових якостей в паркурі в день випробувань запрошуються «незалежні вершники» - професійні ліцензовані берейтори, що забезпечує неупереджену оцінку коня. Алюр і стиль стрибка оцінюються суддями візуально. За результатами випробувань кожен жеребець отримує загальний індекс роботоздатності та індекси за здатності до виїздки і стрибків. Після закінчення випробувань оцінки всіх жеребців перераховуються таким чином, що середній показник становить 100. За величиною індексу жеребців розподіляють по класах: I - 120 і більше балів, II - 100-120 балів і III - менше 100

балів. При результаті 90 балів і нижче жеребець виключається з племінного використання [5].

В даний час Федерацією кінного спорту Німеччини спільно з племінними союзами розроблена нова ступінчаста система організації випробувань. Молоді жеребці, що пройшли кьорунг, після тридцятиденного тренінгу беруть участь в тесті на виїждженість та якість стрибка в шпрингартені. При загальній оцінці не нижче семи балів жеребця реєструють в розділі попереднім записом племінної книги, і він отримує тимчасову ліцензію. Термін підготовки до основних випробувань скорочується зі 100 до 70 днів, при цьому програма їх залишається незмінною, за винятком деякого спрощення польових випробувань. Успішно пройдені випробування дають право на остаточну реєстрацію в племінну книгу і «довічний» допуск в розведення. Інший варіант виконання «заліку» за працездатністю - після тридцятиденних випробувань пройти спортивні випробування для молодих коней з оцінкою не нижче 7,5 балів. Зрозуміло, якщо жеребець стартує в турнірах по конкуру не нижче класу S, у виїздці на рівні Великого призу або в триборстві класу M і S, йому не обов'язково проходити станційні випробування, підтвердженням його працездатності служать результати його виступів в спорті.

В умовах загострення конкуренції на ринку спортивних коней зросло значення випробувань кобил. У Німеччині такі випробування існують в декількох видах. Оскільки число кобил, призначених до випробувань, дуже велике, період станційної підготовки короткий або зовсім відсутній. Так, голштинські кобили з 1983 року проходять перед заключним «іспитом» двотижневий станційний тренінг, причому для досягнення більшої об'єктивності оцінки тренерам і суддям не повідомляються клички і місце народження кобил. При підготовці оцінюються характер і темперамент кобили у деннику і в роботі, віддатливість, стрибкові задатки, виїждженість, основні ходи, а в день заключних випробувань - виїждженість, основні алюри і стиль

стрибка в шпрингартені. Одночасно проводиться комісійна оцінка кобил за зовнішнім виглядом. Подібні випробування зараз прийняті в більшості спілок заводчиків [7].

Такі ж або схожі методи непрямой оцінки спортивної працездатності коней існують в Нідерландах, Швеції, Данії. Останнім часом багато об'єднань заводчиків прагнуть цілеспрямовано покращити ті чи інші якості порід, тому крім описаних вище «комбінованих» випробувань вводяться спеціалізовані тести. У багатьох організаціях вже стали звичайними випробування в шпрингартені, на які заявляються будь-які молоді коні, незалежно від потенційної племінної цінності. Тракененські коні Німеччини, раніше успішно стартували переважно у виїзці, в останні роки стали звертати на себе увагу в триборстві. Це результат спеціальної програми Тракененського Союзу. Новий тест проводиться в два дні, в програмі - польові випробування, бар'єрна скачка і оцінка основних алюрів, причому в перший день коней представляють приватні вершники, а в другій - незалежні берейтори.

У перший день два судді незалежно один від одного виставляють оцінки за технічну готовність коня і віддатливість під час всього тесту. Після закінчення виступу кінь оглядає ветеринар, фіксує частоту пульсу і дихання і час повернення до нормальних показників, в залежності від якого виставляються оцінки за кондицію. Окремо оцінюються стиль галопу, манера подолання польовий дистанції, стрибок. На останніх ста метрах скачки визначається жвавість. Незалежні берейтори виставляють коню оцінку за придатність (віддатливість, сміливість і акуратність в стрибках) і окремо на кожному з чотирьох відрізків дистанції польового кросу - за виїжджені.

Випробування верхових коней не обмежуються претендентами на місце в кінних заводах. Існує ціла система тестів для молодих спортивних коней - це важливо для оцінки плідників. У Швеції випробовуються до третини всіх чотирьохліток, це наймасштабніші стандартизовані випробування молодняка.

Сто кращих за підсумками регіональних випробувань коней беруть участь в фіналі, де переможець отримує титул Чемпіона королівства (окремо по руховим, стрибковим якостям і загальної працездатності). Крім зоотехнічних цілей, такий тест дозволяє визначити придатність кожного коня до тієї чи іншої дисципліни кінного спорту [8].

Крім вищеописаних «базисних» комбінованих випробувань існують і спеціалізовані «вступні» випробування окремо з дисциплін. Наприклад, для конкурних коней 4-6 років влаштовуються стандартні паркури класів початковий (6-12 перешкод заввишки 1,0-1,1 м), легкий (8-14 перешкод заввишки 1,1-1,2 м) і середній (для п'яти-шестирічних коней, 8-14 перешкод заввишки 1,2-1,3 м). Головний критерій - виїжджені і стиль стрибка, із загальної оцінки віднімаються штрафні очки за помилки на маршруті. Аналогічні випробування існують для потенційних виїзdkових і триборних коней [9].

Така ступінчаста організація випробувань дозволяє готувати коня поступово, набираючи при цьому досвід турнірних виступів. Одночасно виявляється спортивний клас коні, що дає можливість відібрати найбільш перспективних. Єдина десятибальна шкала оцінки дозволяє зробити висновок про якість і однорідності потомства тих чи інших виробників, які не задіюючи такі суб'єктивні показники, як сума виграшу або технічні результати. Широке впровадження випробувань в практику спортивного конярства країн Західної Європи - одне з основних складових успіхів європейських спортсменів в кінному спорті. Звичайно, організація подібних випробувань - справа вельми клопітка і дороге, але результат явно окупається. Тим більше що за нинішньої конкуренції на світовому ринку спортивних коней інакше не можна.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. [Линенко Т. С.](#) К вопросу о наследуемости стиля прыжка/ Т. С. Линенко // Коневодство и конный спорт. - 2016. - № 4. - С. 21-22:

2. Политова М.А. Молодые, красивые и бесперспективные // Конный мир. - 2008. - №2. - С. 42-44.
3. Киборт М.И., Никифорова И. Порода и спорт // Коневодство и конный спорт. – 2007. - №9. - С. 11
4. Конный спорт: Гуттаперчевые: главный секрет успеха в выездке. Электронный ресурс. Режим доступа: <http://www.goldmustang.ru/magazine/sport/279.html>.
5. Камзолов Б.В История тракененской лошади Б.В. Камзолов. - Минск: Кавалер Паблишерс. - 2002. - 383с.
6. [Дымкова Н. А.](#) Оценка племенного состава лошадей ганноверской породы в России/ Н. А. Дымкова, В. Х. Хотов // [Известия Тимирязевской сельскохозяйственной академии.](#) - 2016. - № 2. - С. 33-44.
7. [NAHS Indianisches Pferdetraining in Hannover? - Forum Pferd.de](#) <https://www.pferd.de> > [Bremen/Niedersachsen](#)
8. Политова М.А. Молодые, красивые и бесперспективные // Конный мир. - 2008. - №2. - С. 42-44.
9. Гёц К. Напрыгивание на свободе: практическое руководство: гимнастическая работа, тренинг и развитие К. Гёц. - Санкт-Петербург: АВАКС. - 2013. - 78 с.